

- 1) залучення додаткового капіталу, не порушуючи чинної системи корпоративного управління (не змінюючи розмір уже існуючих часток акціонерів);
- 2) отримання додаткового капіталу при нижчих процентах , ніж надають фінансово – кредитні установи та інші фінансові джерела ;
- 3) забезпечення стабільного фінансування (із виплатою фіксованих процентів за користування залученими коштами) окремого інвестиційного проекту;
- 4) ефективного та в доступній формі одержаного кредиту безпосередньо у потенційних кредиторів (у тому числі й афілійованих структур);
- 5) розширення та урізноманітнення кредитних ресурсів корпорації;
- 6) установлення кредитного рейтингу корпорації , що свідчить про рівень її кредитоспроможності (платоспроможності) [2].

3) Лізинг є перспективним напрямом фінансування для виробничих підприємств, які потребують оновлення основних засобів, проте, не мають змоги здійснити закупівлі всього обладнання. У всьому світі лізинг використовується для швидкого та ефективного оснащення підприємств новою технікою та технологіями. Для України його актуальність обумовлена необхідністю кардинального збільшення інвестицій в основні засоби сільськогосподарських підприємств, оскільки рівень їх фізичного і морального зносу становить більше ніж 50 % [2].

При виборі джерела фінансування варто враховувати наступні обставини.

Форма фінансування може суттєво залежати від обсягу необхідних ресурсів а також ускладненості доступу до них. Також важливо рол відіграє прозорість та системність законодавчої бази, що врегульовує такого роду операції. Рівень розвитку фінансового та фондового ринків визначає можливість використання в якості зовнішнього фінансування цінні папери. Не зважаючи на вагомість вказаних факторів, розуміння механізмів залучення фінансових ресурсів відповідальними особами на підприємстві може стати поштовхом або навпаки гальмом у цих процесах.

Перелік використаних джерел:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2012), The Law of Ukraine “Civil code of Ukraine”, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (Accessed 26 February 2017)
2. Кузьмін О. Є. Облігації як фінансовий інструмент емісійної політики корпорацій / О. Є. Кузьмін. // Вісник. Проблеми економіки й управління. – Львів, 2003. – № 484. – С. 12–18.
3. Бадзим О. С. Удосконалення функціонування ринку лізингових послуг / О. С. Бадзим, А. Р. Древуш // Актуальні проблеми економіки. – 2010. – №9 (111). – С. 182–190.

УДК 336.226.44

Мариненко Наталія

д.е.н., проф.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,

м. Тернопіль, Україна

Nataliia Marynenko

Doctor of Sciences (Economics), Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University,

Ternopil, Ukraine

ДОХОДИ ВІД ЕКОЛОГІЧНИХ ПОДАТКІВ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВИМІР ENVIRONMENTAL TAXES REVENUES: EUROPEAN DIMENSION

Сучасні екологічні проблеми потребують належної уваги та відповідних дій держав і урядів, спрямованих на зменшення шкоди навколишньому середовищу. Екологічні податки

відносять до податкових інструментів, які уряди використовують з метою зменшення негативного впливу суб'єктів господарювання на навколишнє середовище.

Для фіскальної реформи у сфері навколишнього середовища важливим є дані про доходи у вигляді структури надходжень від екологічних податків. У довіднику “Екологічні податки – статистичний довідник”, виданій Європейською Комісією (2013 р.), екологічний податок – це “податок, базою оподаткування якого є фізична одиниця (або проксі фізичної одиниці) чогось, що має доведений, специфічний негативний вплив на навколишнє середовище” [1, стор. 9]. Таке ж визначення подано в Європейській системі рахунків [2] та Регламенті (ЄС) № 691/2011 “Європейські екологічні економічні рахунки” [3].

До основних груп екологічних податків відносять [1, с. 13]: енергетичні (включаючи паливо для транспорту, CO₂); транспортні (крім палива для транспорту); податки на забруднення навколишнього середовища; ресурсні.

Екологічні податки виконують такі основні функції: інтерналізацію зовнішніх ефектів (тобто оптимальна ставка оподаткування повинна відповідати соціальним граничним витратам, так званій Парето-ефективності), освітню (є заохоченням для потенційних забруднювачів, тобто їх використовують для прийняття емітентами шкідливих речовин рішення про те, чи потрібно платити додаткову величину податку, чи варто відмовитися від викидів додаткової одиниці забруднення тощо) та фінансову (зібрані у вигляді податків кошти можуть бути використані для охорони навколишнього середовища). Окрім цих функцій, екологічні податки також виконують функцію покращення якості навколишнього середовища [4, с.560-561].

На рисунку 1 наведено дані щодо загальних надходжень від екологічних податків за видами податку у 28-ми країнах Європейського Союзу (ЄС) у 2002-2016 рр. Протягом аналізованого періоду загальні доходи ЄС від екологічних податків зростали в середньому на 2.3% за рік (у поточних цінах). У 2016 році рівень загальних надходжень від екологічних податків в ЄС був майже на 100 млрд. євро більшим, ніж у 2002 році.

Рис. 1. Загальні доходи від екологічних податків за їх видами, ЄС-28 у 2002-2016 рр. (млрд. євро) [5]

Загальні суми надходжень від екологічних податків у відсотках до загальної суми доходів від податків та соціальних внесків (включаючи соціальні внески) і як відсотку до ВВП зображено на рисунку 2.

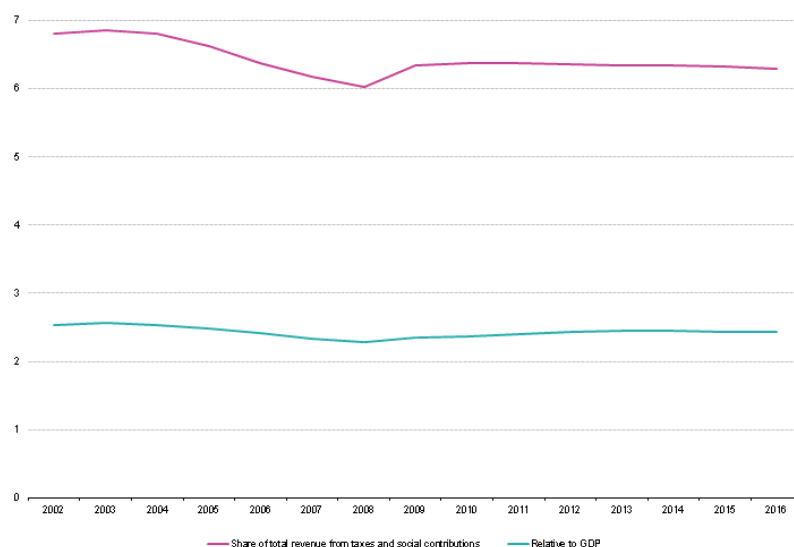

Рис. 2. Загальні доходи від екологічних податків¹, ЄС-28, 2002-2016 (%) [5]

¹ Як частка загальних доходів від податків та соціальних внесків і відносно ВВП

На рис. 2 проілюстровано відносно стабільну тенденцію співвідношення податкових надходжень до ВВП між 2002 та 2004 роками у 28-ми країнах ЄС. Найменше значення в аналізованому періоді було зафіксовано у 2009 році – на рівні 2,3%, але протягом наступних років значення зазначених показників зростали. Доходи від екологічних податків у вигляді частки у загальному обсязі надходжень від податків та соціальних внесків уряду у період між 2002 та 2008 роками скоротилися з 6,8% до 6,0%. Проте після періоду піднесення у 2009 році дана частка залишалася незмінною протягом усіх наступних досліджуваних років на рівні 6,3-6,4%.

Перелік використаних джерел:

1. Environmental taxes – a statistical guide [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/3859598/5936129/KS-GQ-13-005-EN.PDF>. [Accessed: 09 February 2018].
2. Glossary: European system of national and regional accounts (ESA 2010) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:European_system_of_national_and_regional_accounts_\(ESA_2010\)](http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Glossary:European_system_of_national_and_regional_accounts_(ESA_2010)) [Accessed: 10 February 2018].
3. Regulation (EU) No 691/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 on European environmental economic accounts [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:02011R0691-20140616> [Accessed: 10 February 2018].
4. Sabina Hodžić. Comparative analysis of environmental taxes in EU and Croatia / Sabina Hodžić, Vjekoslav Bratić // Ekon. Misao i Praksa DBK. GOD XXIV. – 2015. – BR. 2. – Pp. 555-578.
5. Environmental tax statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Environmental_tax_statistics [Accessed: 05 March 2018].